

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 1. malega serpana 1866.

List 19.

Dobremu Pastirju.

Jezus preljubi — naš dobri Pastir,
Mana nebeška, — zveličanja vir!
Srečne, presrečne so Tvoje ovce:
Duše kristjanov, ki za Te goré.

Iz zgolj ljubezni — oj čudi se svét! —
Bil za ovčice, na križ si razpet.
Britko terpljenje, clo smert si prestal
Da zagrešnim življenje si dal.

Al za ovčice v ljubezni goreč
Storil dobrotni Pastir si še več;
Samega sebe vživati jim daš, —
Duša! al viši ljubezen poznaš? —

Ti si življenja resnična jim pot,
Paše strupene jih varješ in zmot;
V sveti skrivnosti le zanje živiš, —
Duša, kje boljga pastirja dobiš?

Toraj Ga ljubi, o duša, tud ti,
Ljubi preserčno, iz celih moči;
Ljubi Ga večno, v ljubezni raduj,
V sveti ljubezni se Njemu daruj!

Ti — pa, o Jezus, naj boljši Pastir!
Vodi in spremljaj v življenju nas zmir;
Kadar končamo pa zemeljski tek,
Združi ovčice nas — k sebi na vek!

Fr. Silvester.

Ali res protestanti svetnikom čiščenja nikakor ne priznavajo.

Da nam katoličanom protestantje čiščenje svetnikov očitajo, je sploh znana reč. Pravijo namreč: Svetnike častiti je malikovanje, ker svetnik, tudi nar svetejši, ni Bog, Boga samega pa mi molimo in častimo, kakor zapoveduje prva božja zapoved. Dalje s tem katoličanje zaničujejo Kristusa, ker jim njegovo neskončno zasluženje ni zadosti, da še pri svetnikih pomoči išejo.

Nato mi le toliko odgovorimo. Mi molimo Boga, svetnike pa samo častimo, jih ne molimo. Moliti in častiti nam ni vse eno, častimo tudi starše in više, molimo pa samo Boga. In ako Bog sam svetnike kot svoje ljubljence in prijatle časti in poveljuje, zakaj bi jih mi ne smeli?

S tem pa mi neskončnega zasluženja Kristusovega nikakor ne kratimo, tem več, še le prav povzdignemo ga. Ker so namreč svetniki le po neskončnem zasluženju Jezusovem toliko veličastvo dosegli, kar bi sami iz sebe nikakor ne bili zamogli, pač iz tega velikost

odrešenja še bolj očitno spoznamo. Tudi nam s svojim zgledom kažejo in s svojo priprošnja pomagajo, da se tudi mi tako obilno zaslug Kristusovih vdeležimo, kakor oni. Ali da vam še bolj po domače povem: Vi in mi pravimo, da zasluženje Kristusovo je neskončno, toraj se vsega nikoli ne moremo vdeležiti, ravno zato ker je neskončno. Pa pri nas se tega neskončnega zasluženja toliko zamoremo vdeležiti, da iz grešnikov postanemo v resnici pravični in prijatli božji in svetniki, tako da nas Bog sam poveljuje; in res je izmed nas veliko svetnikov, kar Bog sam s svojimi čudeži spričuje.

Pri vas se pa tega neskončnega Jezusovega zasluženja le tako vdeležite, da še celo po vašem opravičenju ste in ostanete grešniki, kakor sami pravite. Kteri delež je toraj večji, vaš ali naš?

Pa da ne bom jest govoril, kteremu kot katoličanu menda ne verjamete, vam hočem povedati, kaj nekteri vaši moške, ktere ves svet in tudi vi za učene spoznate in spoštujete, o čiščenju svetnikov pišejo.

Vaš Hugo Grotius (umerl 1645), v duhovskih kot v deželjskih vedah enako temeljito izurjen, piše tako le v svojem spisu*): „Nič ni brezbožnega, če kdo Boga prosi, da bi mu zavoljo dobrih in pobožnih del svetnikov kako milost dodelil, ker vemo, da so že tudi v starem zakonu ljudje Boga prosili, naj jim zavoljo Abrahama, Davida in družih svetih mož prizanese.

Na drugem kraji**) govori Hugo Grotius še bolj razločno: „Iz razodenja sv. Janeza vemo, da mučenci s Kristusom kraljujejo, toraj ne storimo nikakoršne krivice, če jim svoje spoštovanje, ki ga v sercu gojimo, tudi očitno v djanji skazemo, in njih spomin obhajamo na dan ali na kraju njih mučenstva. Ako moramo priznati, da oni za verne prosijo, morajo tudi za naše potrebe in naše molitve vediti, naj jim že to Bog sam razodene, po angelih naznani, kakor naj imenitniši gerški in latinski cerkveni očetje učijo.“

Ni toraj čuda, da je tako očitno spričevanje in priznavanje katoliške resnice protestante bodlo, in da so učenega moža na njegove poprejšnje spise zavračevali, v kterih je o tej reči drugače pisal. On pa jim je odgovoril: „Ako sem se v svoji mladosti po predsodkih in po drugih učenih možeh brez lastnega pretresovanja ravnal, in zoper resnico pisal, mi li zdaj ni dovoljeno po dolgih preiskavah in po lastnem prepričanju resnice terditi?“

Zato so pa tudi strupeni jeziki Hugo-ta pikali, ga skrivnega katolika in antikristovega pomagovavca imenovali.

*) Adnota in consultat. G. Cassand. etc. Lugd. 1642 s. K. A. Menzel's Neuere Gesch. d. Deutsch. 8. S. 293.

**) Animadv. in Riv. A. animadversiones — s. K. A. Menzel ib. S. 294 ss.

Drug veljaven protestanšk možak je vseskozi učeni Leibniz. On pravi: *) „To je gotova resnica, da nam Bog angelje varhe pošilja; sveto pismo pa pravi, da so svetniki angeljem enaki, in otroci božji. Da pa Bog svoje otroke usliši, nad tem ni dvomiti; oni pa tudi za nas prosijo, ker so naši prijatli in za naše potrebe vejo, kar se lahko iz tega posname, ker sta Mojzes in Elija na gori Taboru z Jezusom se pogovarjala, in ker se angeli v nebesih veselé nad grešnikom, ki pokoro stori.“

Na drugi strani pa pravi ravno ta učeni mož: „Ako je malikovavsko in zaveržljivo čišenje, angele na pomoč klicati in svetnike, da bi oni za nas pri Bogu milosti prosili, smo prisiljeni izreči: Da so tudi sveti Bazilij, sv. Gregor Nizianski in sv. Ambrož, ktere do zdaj vsakdo za svetnike spozná, malikovavci bili. To pa bi ne bili samo madeži, ampak očitne pregrehe nad svetimi očeti.“

Neki drug protestant pa tako-le sklepa: „Ker oboji, katoličani in protestantje terdimo, da duši po smerti zavednost ostane, bi bilo nespametno in nečloveško misliti, da je med nami in našimi ranjci popolnoma razderta vsaka zveza. Kako tolažljiva in mila nam je pač misel, da nas smert od naših ranjcih ne loči, ampak da smo v tem kratkem življenju vedno zedinjeni s svojimi ljubimi na unem svetu, da so oni naši prijatli v nebesih, in naši pomočniki pri Bogu.“

Znani protestant dr. Fessler pa pravi: „Še celó v naših omikanih in učenih časih se nekteri ne sramujejo, čišenje svetnikov imenovati malikovanje, če jim ni mogoče svoje verske različnosti drugače povzdigovati, kot s tem, da psujejo katoliško vero.“

„Kdor terdi, pravi Döderlein, protestanški učitelj bogoslovja v Jeni, da katoličanje svetnike molijo, nima resnice, ampak sovraštvo na jeziku.“

Enako govori tudi Bernard, pridigar, v Sanden-u: „O prošnjah do svetnikov bi se moralo tako misliti, kakor katoličani terdijo, namreč, da se svetniki ne prosijo, da bi nam iz svoje lastne moči in oblasti pomagali, ampak da bi pri Bogu za nas prosili. Tako moliti pa gotovo ni napéno, ker se že svojim živim bratom smemo v molitev priporočati (in tudi v resnici eden za drugega molimo), toliko bolj se smemo svetnikom priporočevati, ki so kot angeli Božji.“

Znamenito je tudi, kar učeni protestant Janez Gerhard v Jeni v sedemnajstem stoletju o čišenju angeljev piše. Med drugim to-le: „Velika je sicer moč našega nasprotnika, satana, pa angeli varhi so na naši strani. Tudi ne smemo dvomiti, da bi ne bili s svojo pomočjo vedno pri nas, ker sveto pismo pravi, da Kerubi in Serafi imajo perute, to je: da so oni v pomoči in izpeljavi Božje volje neizrečeno hitri. Tudi so pričujoči v vseh krajih, ker so čisti duhovi, in jim nič ne more na poti biti. Vedó pa tudi za naše potrebe in so pripravljene pomagati.“

Slavni zgodovinar protestant Neander, ki je nedavno v Berlinu umerl, piše v svojem delu „Sveti Janez Krizostom“ tako-le: „Krizostom ni zavergel nauka, da se smejo svetniki častiti in na pomoč klicati, kakor je bilo že takrat v vsi cerkvi navadno, ker táko čišenje samo na sebi nikakor ni nekeršansko.“ Sveti Janez Krizostom je pa leta 407. po Kristusu umerl, toraj je bilo čišenje svetnikov že v tretjem stoletju splošno v cerkvi.

Toraj velja tukaj, kar pravi učeni francoski škof Bossuet: „Zadnji in prvi namen vsakega verskega čišenja je le povišanje Božje časti, kar se tudi zgodi pri čišenju svetnikov. Protestantom pa veljajo besede: „Po dolgih prepirih se resnica zmiraj bolj in bolj zgubi; zatorej jo pa tudi protestantje tako malo imajo, da terdijo zdaj to, zdej uno.“

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Kakor druge leta, je bil tudi letos god sv. Janeza Kerstnika v Ternovem prav slovesno obhajan. Slovesnost pa je zlasti povzdignilo to, da so milostni knez in škof ne le ob osmih maševali, ampak tudi ob devetih občinstvo s pridigo razveselili, ktero so na sedanje potrebe obernili ter jasno in čversto razlagali, od kod sedanje britkosti in težave izhajajo, in pa kako jih je dolžnost obračati v svoje zveličanje. Ljudi je bilo vse polno; pa tudi pri družih slovesnostih tega dne je bilo silo vernikov po navadi. K večji povzdigi slovesnosti tega dneva mnogo pripomore svetično ozalisanje cerkve od znotraj, in pa gorečnost mladine, ki je z obilnimi mlaji, venci, cvetličjem, zelenjem in pomenljivimi napisni prostor ob cerkvi kaj častljivo olepšala. In akoravno so časi hudi, so verniki vendar prav lep dar v denaru in svečah zložili pri trojnem darovanju med duhovnimi opravili. Prečastiti gospod Janez Novak, semeniški vodja, ki po navadi vsako leto tukaj pri svojem patronu svoj god duhovno obhajajo, so tudi to leto med strežbo častljivih ljubljanskih gospodov in bogoslovcev darovali slovesno sv. mašo, ki jo je glasba in pa petje bogoslovcev in domačega pevstva častito povikševalo.

— Ne smemo brez spomina pustiti, kako so tudi letos učenke znotranje šole v uršulinskem samostanu svojo ljubljeno gospó-mater Jovano ob slovesnem godu s pri-serčno igro „vera, upanje in ljubezen“ počastile. S tacimi veselicami se deklice ne le samo v spodobnem obnašanju vadijo, temuč tudi čutilo se oblažuje, in hvaležnost budi, kar je potrebna stopinja k pravi olik.

— Kakor pred nekaj časom molitve za srečno zmago, tako so se pričele pred enim tednom po Ljubljani tridnevnic v ravno ta namen. Precej potem so jele prihajati z bojiš vesele naznanila. „Molitev oblake predere.“ —

— Prav lepo se je obhajala letos pobožnost sv. Alojzija zlasti po vstavih. Tako so jo n. pr. imeli učenci Waldherovih šol na rožniku, učenci glavnih šol pri sv. Jakobu in v Šenkjavžu, realnih pri sv. Florijanu, gimnazijalnih pri nunah, Alojzijanci doma itd. Pri nunah so jo opravljali prečastiti g. stolni dekan dr. J. Pogačar, ter so v lepem in primernem ogovoru razkazali šolski mladini, da se ji je treba zatajevati, in pa kako naj se že zdaj zatajuje, da se bo móгла zatajati tudi pozneje v življenju.

— Menda po nekem sporočilu „Laibacharce“ so prinesle poslednje „Novice“ to, da bode konec šol v Ljublj. 15. prihodnjega mesca t. j. julija. Doslej to še ni gotovo, in le kaj posebnega bi se móгло prigoditi vsled vojske, da bi se poprej sklenile. Kolikor vemo, je v latinskih šolah sklep za zdaj nastavljen na 28. dan t. m.; 29. bode posvečevanje novincev mašnikov. Le osmošolci bodo 15. t. m. doveršili godno ali zrelotno preskušnjo, šolsko leto pa z drugimi učenci vred.

— Ravno smo dobili v roke „Drobtinice“ za ll. 1865 in 1866; drugo pot kaj več.

S Presarja, 26. rožnika. N. — Pretečeno nedeljo, 24. rožnika, je tukaj v neki vasi, ravno ko je bila popoldanja služba Božja, devetnajstletnega mladenča pri oknu strela ubila. Nesrečni mladenec je s harmoniko tu in tam po kerémah ali pivnicah muziko delal, in se vé da se je plesalo, posebno v hiši, kjer ga je smert zadela, so pogostoma plesali — pretečeno saboto menda blizo celo noč; popoldan — ne da bi v cerkev šli — so zopet imeli mladi ljudje svoj shod, — kar imenovani godec pri oknu pogleda in, tresk! bilo je po njem. Čudno, da strela ni nič vžgala, memo okna je menda švignila in v bližnji Ljubljanci se zgubila. — Tudi smo 22. rožn. pokopali 12letnega olarja, ki ga je bil gad pičil, ko je

*) Systema theologicum.

jagode bral. — Obojna dogodba ima v sebi svoj poduk, ki ga lahko vsak sam najde.

Iz Tersta. Prečastiljivo škofijstvo v razpisu 14. rožn. do čast. duhovstva budí vse občinstvo k molitvi ob sedanjih hudih časih, rekoč: „Prav hude britkosti nas obdajajo, zemlja je v nepokoju, povsod je strah in trepet —: mi pa se vender ne bojimo, ako bode Bog moči z nami. Toraj, kakor nas psalmist opominja (45), pribežimo k Bogu; ker On je naše pribežališe in naša moč, ki čuda dela zemlji, da ga narodi preslavlja, ter odpravi vojsko do kraja zemlje!“ — Nato velevala duhovnom, da naj v sv. maši k navadnim molitvam privedajo po okolišinah časov tudi molitev iz maše „ob vojsknem času,“ ali pa „za mir.“ Pri blagoslovih ali sicer pri mašah, kjer prihaja ljudstva večí število, naj se moli v domačem jeziku pet Očenašev in pet Češenamarij ni Čast bodi Bogú. Verh tega vabijo svoje vernike tudi k obilniši milošnji, zlasti za ranjene vojake. Od mestnih gospodov in gospá so bili undan ob zidovih nabiti klici v ta namen. Klic vikšega pastirja ni zastoj; pobožno ljudstvo močno v cerkev vré, kteremu se tudi vojaštvo druži.

Misijon v. č. o. Jezuitov na Prihovi. (Konec.) Slišal sem pred nekimi leti imenitnega gospoda, ki je rekel: Misijoni in eksercije so zadnji upor zoper splošno razujzdanost, pohujšanje in sedanjo mlačnost v veri in do sv. cerkve; kajti kakor strašan grom iz nebes pretresajo serca človeške, da se vpitju vesti, gnadi sv. Duha, ki je tukaj očitna, tudi nar večí grešnik zoper staviti ne more. Celó zastarane grešnike, ki poprej misijone in misijonarje preklinjajo in černijo, vleče neka silna moč k tem sv. pobožnostim, in komej pridejo, se njihov serd v ljubezen in njihova besnost v pokoro spremeni. Izgledov dokaj nam misijon v Monakovem daje. Zato se sme reči, da kader bi tudi misijoni več ne zdali, je vse zgubljeno; kar pa ne bo, kér Bog govori: O prijetnem času bom tebe vslíšal; in gotovo so sv. misijoni tisti prijetni časi, kader usmiljenje božje in gnade sv. Duha v tisučerih studencih na zemljo lijó. Ni čudo, da si goreči duhovni na vso moč prizadevajo misijone in eksercije obhajati. Med drugimi izgledi naj le Konjice navedem. Ondašnja velika fara je bila, kar duše zadene, močno zapušena in zaspana; pridejo pa sedanji nadžupnik, častni korar in tehant v. č. g. Jožef Rozman, ki so v kratkem dvakrat (slednokrat l. 1864) s sosednimi duhovni sv. eksercije po stanovih imeli, katere so farmani in tudi sosedje goreče in močno ginjeni obiskavali, in hvala Bogu! trud ni bil zastoj. — Konjiška fara je memo poprej kakor noč ino dan; se vé, da z enim misijonom ali eksercijami ni vse končano; ker je človek slab, naj se po nekterih letih posebno eksercije zopet ponovijo, in domači duhovni pri vsaki priložnosti poslušavce na tiste opominjajo, da jih ljudje ne pozabijo; in ne samo mesečne, ampak tudi tedenske spovedi, katerih se po misijonih precej nahaja, radi sprejemajo. Posebno so pa sv. bratovšine, nar lepši cvet na vertu katoliške cerkve, koristne, katere misijonarji močno priporočujejo. „Unitis viribus“ (z združeno močjo) je geslo svitlega cesarja, se vse premaga; in ako se vsi sovražniki sv. cerkve z družbami vterjujejo, koliko več je še le nam katoličanom v kervavi vojski za nebesa družb in bratovšin potreba, da nas hudobni svet po samem ne premaga. Zato jaz nobenemu katoličanu ne želim brez ene ali druge bratovšine sedanji čas umirati.

Naj še v misel vzamem, zakaj da sv. misijoni tako moč imajo do človeških serc, in zakaj pa domače pridige ne zdajo toliko; dasiravno more biti v nobenem stoletju ni bilo toliko naukov, kakor v sedanjem? V odgovor na to navedem pogovor priprostih kmetov na Prihovi, ki so se zunaj cerkve menili. Kako ginljivo

ti gospodje na naše serca govorijo, da so mehke kakor vosek; pa saj nam naši duhovni vse to povejo, kar tukaj slišimo; ali mi jim ne verjamemo... Te besede priprostih ljudi so očitno znamenje, da so misijoni sedanji čas potrebni in le najemniki in lenuhi jim nasprotujejo. Iz tega pogovora je pa tudi očitno, zakaj domačih duhovnov pridige, naj so še tako goreče in ginljive, ne zdajo toliko kakor misijonske, in gnada sv. Duha serc tako močno ne omeči, in sicer:

1. Domačih duhovnov so ljudje že preveč navajeni, če tudi eden ali drugi kakšne pike ali celo sovraštva do njih nima, se vsakdanjega kruha človek rad prenajé, če je tudi bel; v misijonarjih pa vidijo ljudje sicer neznane, pa sv. može, očete, ki so brez vsega dobička od deleč le edino po njih duše prišli, da bi jih na rame zadeli in k Jezusu nesli.

2. Domačim duhovnom, kakor uni pogovor razodeva, ljudje ne verjamejo, rekoč: sej ni tako, nas le strašijo itd., so z njimi v pogosti dotiki, mislijo: ravno mene so danes zasegali, drugi pa mislijo, da le bolj v svoj prid govorijo ali pa tudi zato, ker morajo, to je njih plug; kadar pa misijonarjev morebiti še nikoli niso vidili in jih ne bojo, zato je ljudem vsaka še tako strašna in grajajoča pridiga, kakor resen glas iz nebes, glas pravičnega sodnika J. K., in ne da bi jim ojstro svarjenje zamerili.

3. Pridige domačih duhovnov tudi za to toliko ne zdajo, ker so večidel v tednu le enkrat; in če so ljudje v nedeljo tudi vsi ginjeni po dve tri ali še več pridig slišali, je do druge nedelje rado vse pozabljeno; pri misijonih pa vsaki dan večne resnice ena za drugo sledijo, in serce, naj si je tudi terdo kakor skala, mora omečeno biti, ali že hoče, ali ne; in še tako debelo drevo, enomer sekano, mora pasti.

4. Domače pridige nimajo toliko vspeha tudi zato, ker ljudje vsi merzli kakor led le iz navade k službi božji gredo; po poti svoje pomenke, clo razujzdane pogovore imajo, pred cerkvijo svoj sejm obhajajo, in kadar mašnik k altarju stopijo, se nekteri od zunaj na cerkven zid naslonijo, drugi pa vsi mlačni in raztreseni v cerkev stopijo, in ne da bi se skesano pripravili, sv. Duhu priporočili, in le želijo, da bi kmalo minilo itd.; zato sv. Duh v njih serce pota ne najde in ga torej za božjo besedo ogreti ne more; — kadar pa k sv. misijonu vsi zamišljeni in potertega serca gredo, takega serca vsmiljeni Jezus zavergel ne bo; ako le mogoče se pri misijonu vsaki v cerkev vrine, in pri pridigah je vse le eno oko in eno uho pazióč na božjo besedo, da se ne gane, zraven pa serce na dom in vse časno pozabi; ljudje vsi skesani že pred in še po pridigah po cele dneve v cerkvi molijo in premišlujejo, zato jih lahko gnada sv. Duha razsvetluje in za večno življenje budi.

5. Domače pridige pa tudi zato ne zdajo toliko, ker ljudje večidel v smertnih grehah v cerkev pridejo, toraj jim vse svete in božje reči smerde, in nar svetejši Jezus v njih serce ne more, pa tudi sv. Duh jih zapusti in od njih beži; kader se pa v svetih misijonih grešniki večidel od celega življenja spovejo, vsim grehom slovo dajo in se z ljubim Jezusom sklenejo, tako goreče v sv. obhajilu, kakor še nikoli poprej; — in ako z Jezusom na sedežu v sv. rešnji Kervi opranega serca sklenjeni božjo besedo poslušajo, tudi ona stoteren sad obrodi, ker se sv. Duh k nji poverne in njih duše, zdaj svoje lepe neveste, razsvetluje. —

Še veliko vzrokov bi lahko naštel, pa naj bo zadosti, da vsaki spozna, kako koristni in potrebni so sv. misijoni in eksercije. K sklepu naj še opomnim, da so sv. misijoni in eksercije nebeske cvetlice z Jezusovo sv. rešno kervjo oblite, z milostjo sv. Duha na-

polnjene in s priprošnjo Marije olepšane, katere samo in edino le na prelepem vertu sv. katoliške cerkve cvetó in nikjer drugej. Kadar so očetje Jezusovega reda v Monakovem sveti misijon obhajali s tolikim vspehom milosti božje, da je po vsem svetu slovelo, so hotli tudi protestanje svojim vernikom misijon napraviti; pokličejo toraj nar slavniješe učenjake, da bi misijon obhajali. Ali komaj prvi slavni pridigar pervikrat po svojem govoru s prižnice stopi, ga drugi pastori obsujejo pa tudi psujejo, da ni prav govoril; ta člen vere se nima tako razlagati, ampak tako in tako; toliko, da si niso v lase planili. Poslušavci so se pa smejali in učenjake zasegali: naposled tisti pridigar serden zopet na prižnico gre, rekoč: potroške moje dolge poti do sem mi pa vender morate poplačati! In s tem je bil misijon končan. Ta žalostni izid tega misijona pa tudi spričuje, da pri krivovercih ni edinosti in sv. Duha; in da si oni svoje želje le samo v katoliški veri izpolniti zamorejo.

J. V.

Od sv. Petra pri Mariboru (zakasnjeno). Dovoli mi predraga „Danica“ majhen kotec svojega lista, naj ti okolišine našega kraja nekoliko naznanim. Da je ljubi Bog vsegamogočen in na njegovem blagoslovu vse ležeče, — in da akoravno se človek trudi in dela, je rast in sad njegovega truda in prizadevanja vender le v Božjih rokah, — se je zopet pokazalo. Lepo nam se je prikazalo v letošnji spomladi, kakor v vinogradih, tako na njivah in sadonosnikih, — obilno vsega. Pa le kratko je terpelo naše veselo upanje. Pravični Bog, ki se z grehom razdraži in z resnično pokoro zopet potolaži, nam je, kakor je že večidel znano, 24. m. po hudem mrazu veliko odvzel. Na mestih je sicer vinogradom prizaneslo, ali na drugih zopet dve tretjini, in nekterim celo vse posmodilo, da tudi k letu sadú ne bo. Obupati bi bilo človeku, ako bi ne imel v keršanski veri tolažbe, da Bog je, ki je vse stvaril, ki vse vlada in ohrani, brez kterega volje tudi las nam z glave ne pade! Časi so hudi — drago je postalo vse: žito, pšenica, vino, živina, v kratkem je v ceni veliko nastopilo. Pa hujsje še bo, ako pride, kakor ni več dvomiti, — tudi vojska in nje žalostni nasledki. Ali oče nebeški je vender še naš oče, ki akoravno nas tepe, nas zapustil ne bo, temuč toliko raji vslišal, ako se s potertim srcem k njemu obrnemo — proseči dušne in telesne pomoči!

Tudi tukaj smo „Šmarnice“ in sicer kaj lepo obhajali! Druge leta smo imeli večidel v cerkvi še le na večer, — letos pa, da se jih ložej več vdeleži, bila je Marijna pobožnost zjutrej. Sv. meša, sv. roženkrancec, Marijne pesmi in litanije in kratko premišljevanje — bili so glavni deli našega počesčenja do Marije v tem mescu Marijnem!

Z veseljem moramo priznati, da veliko se jih je vsak dan vdeležilo, bolj kakor druge leta*), nekaj menda zato, ker je bil čas primerniši, nekaj pa gotovo tudi zavolj slabih časov sploh. Kteri niso mogli k cerkvi v jutro, so pa doma molili na večer pri kaki kapelici ali krizu, kterih je precej po fari. Tako so molili na devetih krajih ljudje po opravljenem delu, kadar je z velikim zvonom pri Gorskí cerkvi matere Božje na večer zazvonil.

Posebno slovesen pa je bil poslednji dan majnika! Praznik že sam po sebi velik, imeniten in častit, imel

*) Piše se nam to tudi iz Gorjan. iz Loke na Kranjskem pa iz Loč na Štajerskem, kjer so bili ljudje pri šmarnicah letos prav goreči v obiskovanju in prejetanju sv. zakramentov. Na kvaterno nedeljo so imeli pri sv. Duhu v L. o. è. a. h. bratje in sestre bratovšine sv. roženkrancec svoje splošnje obhajilo; čez 400 jih je bilo pri sv. obhajilu, in veliko jih je potem celi dan v cerkvi ostalo, molilo in prepevalo, kar je bilo prav ginljivo. Vred.

je dvojni lepi pomen. Zdelo se nam je, kakor bi bil Božji Sin prišel ta dan s svojim praznikom povikšat sklepno pobožnost in počesenje svoje matere Marije! V slovesnih procesijah smo šli po poldne od svojih kapelic od vsih strani k cerkvi! Ginljivo je bilo viditi in slišati, kako so posamezne procesije razne Marijne pesmi pevajoče okoli altarja se vile, med seboj se vojskovaje, kteri bi Marijo bolj počastil! Po sklepnem govoru, lit. in blagosl., bila je zahvalna pesem: Te Deum! Akoravno je bilo že blizo ob 5 popoldne, — še se ljudje niso mogli ločiti od Marije. Še kakih pet Marijnih pesmi so zapeli za slovo. Komaj so jedno dokončali, je že spet drug kako povzdignil in jasno so doneli glasi iz več 100 ust! — Prav tako — veselo za farno, ki ima Marijno cerkev, tolažljivo za duh. pastirje in ovčice, kjer se Marija pobožno časti! Terdno zaupamo, da naj pride čez nas še tako hudo, Marija bo naša bramba, ona bo naše prošnje vslišala, saj je polna milosti in njeno materno serce ne bo pozabilo revnih zdihajočih otrok! — V križevem tednu so bili kakor lani, tudi letos prišli s procesijo verli Jareninčanje k lepi cerkvi matere Gorske! Spodbudili smo se nad lepim petjem, serčno molitvo in sploh mirnim, poštenim zadržanjem! Blagor fari, kjer véje keršanski duh, resnično znamenje pridnih dušnih pastirjev.

Pri gorskí cerkvi, ktera s svojim visokim zvonikom, kakor rajni Slomšek pravijo v nekih Drobtnicah, — kaže pot proti nebeški domovini prebivavcem ptujskega polja in mariborske okolice, ta je okinčan z novo uro! Kaj lepo se vidi in glasno se čuje daleč okoli in razveseli posebno tiste, kteri te dobrote do zdaj še niso zavživali! — Kar naše vojake zadeva — vam morem z veseljem naznaniti njih veliko zaupanje do gorske Marije! Večidel, preden so se poslovili od svojih, so prejeli sv. zakramenta ter niso zapustili svojih duhovnikov poprej kakor so dobili kako svetinjo, podobico Marijno ali kak roženkrancec za pot! — Marija prósi za verno slovensko ljudstvo, prósi nam pomoči v hudem boju, spremljaj naše slovanske brate — varuj jih, da bodo srečni in Avstrija sovražnikom glavo zaterla!“

J. F., kmet.

Iz Prage. —n. Potrebo modroslovskih znanstev dokazuje s tem, da filozofija tvori ali dela podlago naukom višim, zlasti pa bogoslovju in pravnístvu.

Teologija ako ima biti veda, ne more v nobenem oddelku svojem biti brez filosofije; ne le v pre mnogih predmetih racionalne teol. se more začeti od filos. vodil podstavnih (suppositio), ampak tudi v vedi nravni in verni ali v dogmatiki je mnogo prašanj, ki so ravno tako filozofična, kakor teologična. Naravno je toraj, da vednostne teol. do dobrega umeti in napadov odbijati ne more, kdor nima kar nič filos. izobraženja.

Skoraj ravno tako se imajo te reči pri vedah pravniških. Te gotovo nimajo brez etike ali prirojenega prava terdne prave podlage. Opušanje filosofije se tudi maščuje s pomanjkanjem rednega mišljenja, s krivimi nagledi in to mnogoterno zlo mora vse s filosofijo zvezane vednosti rušiti v tej meri, v koji je ona združena z vsemi družimi.

Da preveč ne černim — pravi naš autor — to priča skušenost. Kedaj je gospodarila v onih vedah večí medloba, kedaj je bilo v nji več krivih nazorov kakor ravno v naših dnech. To velja v bogoslovju, še bolj pa v pravnístvu, ki je popolnoma zgubilo kompas in je prepušeno vetrovom in viharju, kakor čoln brez vesla.

Za tretji dokaz navaja to, da brez fil. študij mladeneč ni dovolj ohranjen proti nevarnostim, ki mu groze od filos. pogubljive. Nemška fil. od časov Kantovih na krivo pot zašla, podobna je s pogubnim vplivom svojim na vse vednosti silni reki, ki je bregove prestopila ter

razdeva vse. Ako ne najde mladeneč dovoljne obrambe proti nevarnostim tem, dá se težko pričakovati kaj drugega kakor to, da malokdo uide vplivu te zveržene fil. in nasledkov njenih — verskega in npravnega bankrota.

Kako zelo so se že ukoreninili rezultati te krive fil., nam pokaže en sam pogled v više kroge družbinske; mesto nazorov keršanskih posedel je nazor poganski, samo da je tudi veliko bolj pokaženo in vničeno to, kar pri poganih vselej najdemo — čut pravni in npravni.

Ne samo pokaženi tisk je tega kriv, vir tega zla izteka na visocih šolah, explike in poznamke drago plačanih profesorjev ga odpirajo; in da se grozno to zlo kakor nalezljiva bolezen razširja, temu je veliko krivo to, da mladost proti njemu ni orožena, ker ne prinese sebo na visoke šole nič omike fil., — tako se zgodi, da malokteri mladeneč zapusti universo brez zgube svoje vere. Nevarnost od strani krive fil. ne leži v tem, da bi znabiti modrovanje na stolicah vseučilišnih in po tisku razglaševano se dalo le težko zavračati, ampak v tem je njena moč, da mladež na duhu ni dosti dospela in ni skoraj nič pripravljena na te nevarnosti. Ko bi pa imela izvedenost filos. in bi duh njen bil vzdelan tako, da bi se ne spokojil s samimi hrupnimi frazami, tanfarami in smelimi izrekami, ampak prašal po dokazih in razlogih, in da bi mogel slediti po krivi poti: bi pač ne občudoval vsega in ne prejemal za resnico, kar se mu od različnih strani razglasuje za rezultate „svobodnega preiskovanja velikih duhov.“

V 4. in 5. oddelku kaže Reinerding, kako bi se nauki modroslovski v gimn. dali vpeljati. Ni treba podaljšati že tako dosti dolgih študij gimnazijskih; dá naj se le modroslovju tisti čas, ki ji je bil odvzet v prospeh matematike in prirodnih ved. Ko bi se te omejile na više razrede in bi se pri tem ne zapominjalo, da za realie imamo šole rečne, vstanovilo bi se petero do šestero prvih razredov gimnazijskih tako, da bi se po prirojeni poti urile in bistrile iz početka niže sile duševne in spomin, domišljija in krasočutje. Še le v petem in šestem letu naj bi delale matematika, prirodoslovje in podobne reči naravni prehod k izdatni odgovitvi razuma.

Se ve, da bi v 7. in 8. letu moralo biti jezikoslovje, povestnica in fizika na drugi stopnji, ker učenje modroslovsko tirja mnogo časa in vaj v šoli in doma. Da bi se po tem takem gimnazisti ne mogli učiti toliko fizike, prirodopisa, geometrije, matematike, je gotovo; ali bodoči duhovni, pravniki, filologi in zgodovinarji menda vendar ne potrebujejo teh reči toliko, kakor tehniki. Namen gimnazij pa je vsaj, da bi za to pripravljali, ne pa da bi doveršeni matematikarji in natoroznanci se vzdelaivali, sicer nam ni moč razumeti, čemu imamo realke in tehnikke. —

Iz tega, kar smo navedli iz knjižice prof. Reinerding-a je jasno vsaj toliko, da zaslužujejo njegove misli in nazori pozor in premislek. (Dalje.)

Iz Amerike. Belle Prairie, 13. maja 1866. Čast. gosp. prof. J. M.! Tudi pri nas je zginila dolga zima in nastopilo je tople poletje, ker spomladi tukaj nimamo, ampak samo zima in poletje se zamorete zločiti. Zima je bila letos neizrečeno huda, veliko jih je zmerznilo, brez števila ozeblo na rokah ali nogah. Reka Misisipi je bila zamerznjena do sredi aprila. Petega dne imenovanega mesca sem se še brez skerbi po ledu čez peljal, akoravno je popred dalj časa deževalo; — šel sem namreč v št. Jožef svoje rojake obiskat in jih za Velikonoč previdit. Pisal sem jim bil popred, kdaj da pridem, in vsi so odmenjeni dan skupaj prišli, se celo pripravili slovensko peti pri sv. maši, pa meni ni bilo mogoče popotovati, ker bilo je vse v vodi, dež je lil in sneg

kopnel, da se nikamor ni moglo. Drugi dan je zmerznilo in koj se napotim proti št. Klavdu, kjer so me nekoliko prideržali, da sem v cerkvi pomagal: pridigoval sem dvakrat in malo spovedoval; med drugimi tudi pride ena Slovenka k spovedi, ki v št. Klavdu služi pri neki pošteni Nemki, kakor sem pozneje zvedil. Berž ko mi je bilo mogoče, se potem podam v št. Jožef, kjer so razun štirih, ki jih doma ni bilo, vsi Slovenci prav lepo svoje dolžnosti opravili. Obiskal sem takrat tudi bolj oddaljene slovenske naselece, kakor postavim neko družino (z imenom Resman) skoraj 3 ure daleč od št. Jožefa v št. Jakopu. Tam je lepa cerkev, sv. mašo pa imajo samo dvakrat vsaki mesec, duhoven pride z Ričmonda jih obiskat. Pri tej priložnosti je prišlo tudi nekaj Čehov skupaj, ki so bili jako veseli duhovnega najti, ki jih razumē, kajti bili so že dolgo zanemarjeni. Blizo tam v Koldspringu imata dva dolenca (brata Mavrin) svojo krasno hišo in prodajavnico, tam sem bil čez noč, prav dobro so mi postregli. Ko sem tu misijon opravil, sem šel dalje proti Ričmondu na povabljenje tamkajnega duhovna, kjer je tudi kakih 7 slovenskih družin, da so tudi ti zamogli svoje svete dolžnosti spolniti. Ker sem bil ravno na nedeljo tam, sem slovesno sv. mašo pel in pridigoval. Nazaj grede sem še enkrat Mavrina obiskal in tudi Resmanovo družino v gošavi poiskal. Bilo je popoldne prijaznega dne. Kramljamo malo v sobi in potem se spravimo ven malo kraj ogledat. Ne daleč od hiše je velikansko jezero. Prav brez skerbi smo hodili po ledu po njem še 14. aprila. Na kraju, kjer se mali potoček iz njega izliva, zapazimo mnogo velikih šuk, ki jih jamemo koj streljati. Še komaj ura, pa smo jih imeli še čez stot ali cent; dve sem bil jaz g. Mavrinu nesel zvečer, obē ste tehtale 17. liber. Strašno je po enih krajih živali vsake baže. Jelenov in seru po večjih gojzdih je vse polno; ptic, posebno vodnih, kakor gosi in rac, se vidi grozovitne trame zlasti kadar se zima bliža, in kadar zopet sneg skopni; rib je posebno po jezerih veliko. Nazaj pridī v št. Jožef, sem na praznik patronstva sv. Jožefa (3 nedeljo po V. N.) pridigoval v nemškem jeziku. Popoldne (v nedeljo) sem obiskal g. Pircovo sestro. Prinesli so mi slovensko pismo brat, ki je bilo pisano na praznik sv. Jožefa na Koroški Beli, in došlo je tedaj na praznik patronstva ravno tega svetnika. Vsa hiša je bila polna Slovencev, ki so radovedno poslušali, kaj je iz ljube domovine novega. Koj tisti pondeljek jo odrinem proti št. Klavdu, kjer so me duhoven tega mesta željno pričakovali, da sem nekoga nevarno bolnega Francoza previdil. Ko nazaj v Bel-preri pridem, se kaj začudim, ko vidim pri cerkvi precej veliko novo leseno hišo za duhovna; pred enim mescem so še drevesa rastle in zdaj že to pismo v prav prijazni novi hiši pišem. Tako gre v Ameriki vse urno, naredijo vsako reč lepo, akoravno je od danes do jutri. Enkrat sem se z nekim duhovnom na saueh peljal, pa komaj konj zadirja, že vse polomiva. K sreči je bil prav blizo kovač, ki se je hitro spravil jih popravljat. Jaz mu pravim: to je pač nič to-le amerikansko delo, on pa urno s kladvom tolče in odgovori: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“ Ná — sem si mislil, boljše bi ne bil mogel razložiti, zakaj tako slabo dela. —

G. Buh so šli na praznik Vnebohoda popoldne med Indijane na Vinipegošiš 130 milj daleč. Zdaj se bo vidilo, kaj bo. Ako se da kaj prida z Indijani opraviti, nas mil. škof vse tu pustē, ako pa ne, — nas prestavijo. Jaz zdaj tu Kanadce previdam in kakih 5 ur od tod nekoliko Nemcov. Ko se v francoščini dobro izurim (kar upam bo kmalo, ker se moram za vsako nedeljo za franc. pridigo pripraviti in imam sicer tu le s takimi opraviti, ki francosko govorē), se poprimem indijanskega (imam le eno slovnico, zdaj jo rabi gosp. Tomazin) in

drugo leto, ako mi Bog zdravje da in mil. škof nič ne spremené v naših misijonih, pride name versta se med divjake podati, en drug od nas pa ostane v Bel-prerii, tako je naš načert, ki so ga mil. škof z veseljem poterdili. Ako pa pri Indijanih ne bo prav dobrega vspeha, pa pravijo škof, da vzamejo od tod enega ali dva proč, ker je povsod grozna potreba. V nekterih krajih je več ko po sto družin skupaj, ki nimajo duhovna; eni duhovni imajo pa take misijone, da jih niso v stanu previditi. Na pr. g. Keler, ki sem jim jaz v sv. letu pet tednov v misijonu pomagal, imajo 20 misijonskih staj v 7 kantonih. Je li mogoče jih previditi? G. Stern, eden naše družbe, mi piše, da ima v 7 stajih 700 (sedem sto) družin in da jih je mogel 3000 oseb za Veliko noč spovedati. Ali ni to preterdo za enega samega novinca? — Z g. Pircom pridem večkrat skupaj; berž ko ne gredo okoli Binkošti z g. Tomazinom v Ličlek k Indijanom, saj iz Krovinga jo je tako skoraj vse potegnilo zlato kopat na Vermilion-leke. Malo zlatega prahu so tam zavohnjali in že jih je na tisuče tam, ki po debelem mamonu roke stegujejo. Ubogi Indijani, jih bodo pa že zopet dalje porinili proti merzlemu severu. Tudi iz Bel-prerije jih je nekaj šlo gori, ker jih malo za denar tare, jesti pa imajo doma dosti za-se in za živino. V Novem-jorku se je jela kolera prikazovati, vendar še ni nič posebnega. Dve ladii ste jo zanesle, ki ju ne pustijo v mesto. Morebiti bi bolezen malo spreobrnila velikansko mesto, ki je kar razuzdanost zadeva malo slabše od Sodome ali Gomore. Vendar te reči Bogu prepustimo. Jelo se je mračiti, prostora zmanjkuje, tedaj preserčni pozdrav Vam in vsem ljubim Slovencem! Z Bogom, Vaš vdani nekdanji učencec, Jaka Trobec!

Napis:

Rev. James Trobec

Belle Prairie
Morrison Co.
Minnesota
North-Amerika.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Avstrija. Cesarski razglas, ki ga je Danica zadnjikrat v dokladi naznanila, nam je povedal, da je Avstrija prisiljena vojsko začeti na severju in na jugu. Tam zoper svojega nekdanjega zaveznika Prusa, kateri hoče Avstrijo pahniti iz Nemčije, tu pa zoper Talijana, ki kar zmirom pesti steguje po naših deželah. — Cesar pravijo, da so naj veljavniši nemški knezi na naši strani, ter ne marajo za srečo, kakoršno jim Prusija obeta. — Do zadnje ure je Prus terdil, da noče vojske na Nemškem, da se hoče le braniti, ravno to je tudi Avstrija — se vé da po pravici — rekla; tedaj pa reče nemški zvezni zbor (deutscher Bundestag): dobro; naj pa veljá zvezna postava, in kdor se ne podverže sodbi, naj se pa z orožjem v to prisili. Z 9 zoper 6 glasov je stopil zvezni zbor na stran Avstrije, ter dolžil Prusijo krivice in nasilstva, in izrekel je vojsko zoper Prusijo. Nato je stopila Prusija iz nemške zveze in planila z vojsko v bližnje zvezne dežele, ktere niso za njo glasovale. Tako je djansko pokopana nemška zveza, kakor je bila sklenjena leta 1815. in bo javalne kedaj zopet tako vstala, kakor je bila dosihdob. — Avstrija pa, ki je poprej ravnala tudi zastran nemških dežel kakor velika država, in ni vselej poslušala nemške zaveze, postavila se je, kar nemške dežele zadeva, na podlago zvezne postave in hoče, da naj se nemške homatije zastran Holštajna in Šlesvika obravnavajo po zveznih postavah. — Kaj za malo stvarico pa bi bila Avstrija svoje poslednje moči napela, če bi sad te vojske ne bil drug, kakor da se nemška zveza zopet obnovi in se Prusija prisili,

da prosi zopet sprejeta biti v nemško zvezo. — Za to vojsko preži vse drugačna — družinska ali socialna vojska, kateri bo treba kljubovati; nadloge in britkosti, kakoršne vzrokuje pričujoča vojska, vtegnejo napravljati široko gaz ali pot tisti vojski, ko razstradano in ubožano ljudstvo kriči: Umorite nas, ali pa dajte nam kruha. Nemške srednje in male države, zaveznice Avstrije, so pa tudi pokazale tako marljivo gibanje in terdno voljo, kakoršne svet ni pričakoval od njih. Dosti dolgo časa jih je Avstrija sama branila na severju in jugu, in zavoljo tega je prišla v mnoge zadrege in stiske; naj si tudi enkrat same kaj pomagajo. — Če prav razumemo vladino ravnanje, se Avstrija ne misli od več v nemške zadeve vtikovati. Nemci naj svoj razpor sami med sabo poravnajo, temuč ko ukroti svojega silnega nasprotnika, nezvestega Prusa, nakanuje blezo vso svojo moč obratiti na jug in sever. Čudili smo se Bismarku, ko je rekel, da je Avstrija Prusiji nevarna, če se obrožuje proti Italiji; in vendar je res taka. Prusija, če tudi ima v oblasti Šlesvik-Holštanj in ostane takošna, kakor je sedaj, ni nič nevarna, če se Lahom in njih zavetniku habe pristrižejo. Kteri svoje dolge perste steguje po tujem imetju, je večkrat dobil po perstih; tako se je tudi godilo te dni laški vojski. 24. rožnika je prestopila svojo mejo, reko Minčijo; naši pa so jo pošteno sprejeli, pri vasi Kustoci (blizo Verone) naklestili, da je bilo joj, ji ulovili blizo 4000 vojakov, vzeli 14 topov itd. in nazaj zapodili; žali Bog, da je naših tudi veliko padlo.

M. M.

— Predzadnjič smo povedali, kako katoliška duhovšina o sedanjih stiskah svoje domoljublje djansko skazuje in vlado podpira; danes bi lahko še celo versto tacih dokazov pridjali, ali omenimo naj le, da bode v kratkem madjarska kat. duhovšina Njih veličastvu poslala pismo vdanosti, kar ni brez znamenitosti zlasti gledé na njihov stan. Če bi tedaj tudi že ne gledali na to, da je naša cesarska rodovina katoliška in že od nekdanj iskrena podpora sv. Cerkve, ampak le na to, da se katoličanje pri vsaki priložnosti skazujejo naj zvestejše podložnike, — mora se nam prav samo ob sebi jasno pa naravno zdeti, da niso cesar med drugimi tehtnimi vzroki tudi zato v zadnjo konferencijo privolili (v katero je hotel zviti Napoleon vladarje sklicati, da Avstriji brez orožja izvije to iz rok, kar namerja sedaj Lah z orožjem si uropati), ker se niso tudi sv. Oče kot vladar povabili k razgovoru! „Brez sv. Očeta, so pisali cesar v Pariz, se nikakor ne da pogovarjati o Laški, tudi papeževa vlada mora govoriti.“ To so pa nekteri časniki cesarju kaj za zlo vzeli in neizrečeno pikavo in bodejo, češ, Avstrija naj si pomaga sama sebi, ni ji treba na papeža misliti itd. Dobro zavrača neki dopisnik v „A. A. Z.“ tako nespametno zabavljanje tako-le: „Jaz sem protestant, vendar bi mi še v spanji ne bilo na um prišlo da bi avstrijskemu cesarju kaj tacega očital. Mislím pa tudi, da bi bil celó terdi lutanovec Friderik Veliki na cesarjevem mestu ravno tako ravnal, kajti prvič, spada papeževa dežela k laški in je tudi vir vednega pričkanja, drugič bi si bila Avstrija v papežu pridobila na konferenciji podporo, in tretjič so katoličanje na Francoskem velike politične veljave in Napoleon se precej na-nje ozira.“ — Naša vlada pa se ne bode menila za pikanje judovskih listov; prekrasne besede, s kterimi presvitli cesar sklepajo oklic do svojih narodov, so nam porok, da dobro spoznavajo skalo Petrovo, — skalo, na katero se dá zidati terdno poslopje, kterega ne predere ne divji vihar, pa tudi peklenške vrata ne. Kdo bode neki varoral in branil Kristusovega namestnika, če ne katoliški zvesti sinovi sv. Očeta? Mar Lah, ki na trume goni katoliške duhovne v ječo, ki je letos prepovedal v Florencii procesijo presv. Reš.

Telesa, ki je ravno sklenil v državni zbornici, da imajo nehati vse verske društva in redovi? — Z.

— Kmalo bode menda tri mesece kar je prinesel „Volksfr.“ novico, da so na Madjarskem ustanovili v vsakem komitatu frajmavrarsko ložo, v Pešti pa sedež teh ljubeznjivih skrivnih bratov. Takrat se nam je to še vendar malo neverjetno zdelo, ali ker naznanja to tudi lipski frajmavrarski časnik „Bahütte“, bi skoraj verjeli, seособno ker se tako marsikake katoličanom neprijazne prikazni razlagati dajo na madjarskem dežel-nem zboru.

Laško. Ko je nedavnej popotval princ Napoleon po Laškem, obiskal je tudi slovečo romarsko cerkev v Loreti. Stopivšemu iz cerkve se vstopi predenj nekdo izmed ljudstva in nejevoljin zarenči: „Mi nočemo ne Vas ne drugih, kateri nam ropajo kar imamo in nas gladú pusté umirati. Papež naj bo naš kralj.“ Princ strahú obledi, možaka pa zgrabi policija, ktera je bila s prin-cem prišla. — Kako laška vlada ravná s katoliškimi duhovni, se vidi tudi iz tega, da je toliko škofov po Neapolitanskem in sploh po Laškem v pregnanstvu. S takim hudobnim preganjanjem kralj katoliško vero spodkopuje, ker jemlje ovčicam dušne pastirje pa sv. Očeta hoče v večo in večo zadregó spraviti, ker morajo za vse take škofe oni skerbeti.

Iz Rima piše g. Medo Pucić v „Katol. list“, kaj se je do sedaj našlo v cerkvi sv. Klemená, kjer neki počiva telo sv. Cirila. Že tri ali štiri leta išejo grob tega svetnika in slovenskega aposteljna v podzemeljski cerkvi, ktera je vsa s perstjo nasuta. Izkopali in na dan spravili so že mnoge dragotine, marmorne stebre, starinske podobe, zidove in cerkvene posode; na grob sv. Cirila pa vendar še niso zadeli. Je pa upanje, da tudi to še dosežejo, ker v znamenitnišem delu cerkve, pod vélikim altarjem, še niso kopali. To upanje poteruje tudi to, da so med izkopanimi podobami našli eno, ki kaže prenašanje sv. Cirila iz Vatikana v to cerkev. Druga podoba pred oči stavi, kako sveti Ciril sprejema od cara (bulgarskega?) povelje, da naj kersti narod; na tretji podobi že keršuje, na četerti pa sta med drugimi svetniki, ktere časti ta cerkev, dva brez imena, ki se misli, da je eden sv. Ciril in drugi sv. Metod. —

— Ko so sv. Oče Pij IX obiskali Ostijo (tako se piše v „Köln. Bl.“), da si ogledajo starine, ktere tamkaj na dan spravljajo, so povabili v ondotni škofov dvor več cerkvenih glavarjev, kateri so jih spremljevali. Po obehu prinesó na mizo še holandskega sira. „Tega Vam pa še posebno priporočim, rekó Pij. poslala mi ga je revna katoliška ženica iz daljne Holandije; reveca ni imela denarjev, da bi mi jih podarila, zato mi je poslala dva hleba pravega holandskega sira. Naj Vam tekne.“ Starim gospodom so solze oči zalile in več je bilo tako ginjenih, da so glasno jokali. — Pozneje je privrelo veliko ljudi iz okolice in prosilo sv. Očeta za blagoslov; — pustili so vse pred sé. Prišla je tudi mati z detetom, kateremu je na vratu visel nenavadno velik križ. Pij ji blagoslové in potem rekó: „Prav si storila, moja hči, da si detetu dala tólik križ, sedanje dni se mora človek že od malega navaditi težkega križa.“

Na Francoskem je umrl 18. aprila učeni o P. Gury, iz Jezusove družbe, in sicer v neki samotni fari, kjer je bil namenjen ljudski misijon obhajati. Iskreni duhoven je po svojih učenih spisih, seособno o katol. nravi ali čednem življenji daleč znan, zlasti pa slovi njegova kazuistika (reševanje težkih prašanj) po vsem katoliškem svetu.

V Bruselji vzderžuje belgiška vlada neko šolo, ktero imenujejo Pritanej in se v nji učé in gojé hčere imenitnih pa zaslužnih mož. To šolo je obiskala nedavnej z vladinim privoljenjem neka gospa, kakor piše

„Le Cath.“, da si na tanko ogleda vso napravo in pozvé, po kakem načertu se učí. Ko med drugim poprašá, kako se tukaj učí keršanski nauk, ji odgovori predstoj-nica: Tukaj nobene vere posebej ne učimo, le o stvar-niku včasi učenkam govorimo in o njegovih delih, jim pripovedujemo, kako je mogočen in kako krasne so nje-gove dela.“ Kako je pa z molitvijo? „Tudi prave, očitne molitve ne poznamo, le obéudovanje skušamo zbudjati v učenkah do neskončnega stvarnika.“ Ko je ta gospa bila potem tudi pri neki skušnji, kjer se je iz-praševalo iz zgodovine, vprašala je učiteljica 13 letno deklico po največih dobrotnikih človeštva. Učenka ji našteje Zoro-astro, Konfucija, Mohameda. „Ali nobe-nega več ne Veste?“ praša učiteljica. „Pač, se odreže deklica, tudi Vincencija Pavljana bi smela prišteti.“ — Ako so šole take, se pač ni čuditi, če med višimi stano-vi vere ni. Prej ko ne, se ima Belgija prostomavtar-jem zahvaliti za take šole!

V Londonu je že od leta 1698 družba za razšir-janje protestanske vere. Glavno njeno orožje so Lutrove sv. pisma pa molitvine bukvice, ktere povsod razširja. Lani je med svet raztrosila 338.777 biblij novega zakona pa 505.681 molitvinih bukvic in 2,530.734 drugih knjig v enakem duhu pisanih. Prav res škoda za tolike stroš-ke, ker ni nikoli slišati, da bi si po tem potu kaj prida vernikov pridobila.

Rusko. Brali smo pred nekaj leti, da so katoliški duhovniki na ruskem Poljskem jeli napravljati društva treznosti in da se jim je ruska vlada nekaj ustavljala. Zakaj — sedaj prav lahko razvidimo ker beremo, da ima vlada velike dohodke od „vodke“ ali popivanja škodljivega žganja, kajti menda nikjer tako ne cveté žganjarija, kakor na Ruskem. V Petrogradu je 539.500 duš in 3394 žganjarij, tako da ima že vsacih 160 ljudi (med njimi tudi otroci) svojo šnopsarijo. (E. B.)

Na Kitajskem se po neutrudljivem prizadevanji katoliških misijonarjev tako lepo širi naša sv. Cerkev, da so že v glavnem mestu kitajskega cesarstva, v Pe-kingu, jeli zidati katoliško cerkev, ki bo 300 čevljev dolga in 150 široka.

Amerika. Znano je, da so v severo-amerikanski der-žavi odpravili sužnost in po eni novejših postav so suž-njim podeljene ravno take pravice, kakor vsem drugim. Za take oprostene sužnje afrikanskega rodú so sedaj začeli katoličanje v novem Jorku zidati cerkev, v kateri se bode božja služba opravljala v njih jeziku. Tako skerbi mati katoliška Cerkev z enako ljubeznijo za vse svoje ovčice.

Méd s hrlinom.

Razglasite to-le dogodbo tudi med Slo-venci, da se bodo bolj varovali preklinjevanja in bo-gokletstva. „Observer“ v Brighton-u (reci Brajtnu) to-le pripoveduje: 22. malega travna je pravična šiba Božja mladenča po imenu Raharda neprevidoma in prav strašno zadela. Deček, ki ima še le 13 let, sin nepremožnih staršev, je igral ta dan z več tovarši na cesti, in terdil je, da je več priigrál kot uni. V prvo so eden družega dolžili, da laže; tudi Rahardu ravno to očitajo, on pa se zadere: „Bog me oslépi, če nisem za več kot za dvajset na dobičku!“ Komaj da je bogokletstvo izustil, že izpusti igranje iz roke, roke povzdigne in kliče: „O prijatli, nič več ne morem viditi!“ Tovarši tekó k njemu in ga najdejo slepega. Prosi jih da ga domú peljejo, in pregledovaje so našli, da so oči prevlečene z debelo mreño. Od tega časa je mladenec v tem za-lostnem stanu in zdravniki nimajo upanja, da bi kdaj zopet vidil.“ — Ko sem to dogodbo bral v „Kath. Volksztg.“ iz Baltimore, mi je prišlo na misel, koliko

bogokletja sem slišal na svojem popotvanji, pa ne iz ust turkov, ampak kristjanov: in ko sem toliko nesnág slišal iz ust kristjanov, sem se manj čudil, da Bog tako svete kraje pusti nevernikom v rokah. Kaj namreč pomaga lačnemu ključ, ako si noče hrambe do kruha in družega živeža z njim odpreti, — in kaj pomaga tebi ključ tvoje vere, ako si nočeš z njim odpreti svetega raja? Ti veš, da je preklinjaš smertni greh, in vendar preklinjaš; turk tega ne vé, in vendar manj preklinja, kakor ti? — Povej ti meni sosed Jur, — Od kod je ta dihur?

Kakor zadovoljnega se čutim, da sem po Božji dobroti čez tri mesece prav srečno popotval in se zdrav domú vernil; tako vesel sem bil, kadar sem že precej v Terstu slišal, da so bili častiti bravci z Danico prav zadovoljni, in da je naznana prava čeverste in podučljive spise. Serčna hvala torej vsim gospodom pomočnikom z gospodom Jož. Maru-om na čelu, pod kterega oskerbništvom je list dalje izhajal; hvala pa tudi vsem drugim bravcem in pomočnikom našega lista, ki tudi jaz njih nisem pozabil na naj svetjših mestih, ter sem Boga prosil, da bi jih oblagodaril s časnimi in večnimi dobrotami. Precej ko malo k sapi pridem, bom zopet začel zredoma delati za Danico; in ker se po več straneh želje razodevajo, bom tudi gledal kake obširniše čerte popotvanja zapisati, akoravno v začetku tega nisem namerjal. Jeran.

(Poslano.) Dnevnik v prid Slovenov (Slovonov) na Dunaju, imenovan „Zukunft“, bo ob sedanjem vojskinem času tudi na celi 4. strani donášal politiške novice, kar je toliko, kakor bi se bil sam list zvikal, in obsegal bode tvarine ukljub naj večim dunajskim politiškim listom. Ta list naznanjuje naj novejši daljnopise, izvirne poročila od obojne vojske, pa tudi vse imenitniše politiško-narodne dogodbe iz našega cesarstva in družih dežel, mnoge dopise, zlasti iz Jutra, tudi gospodarske reči itd. Cena mu zato nič ni zvišana (veljá za 1/2 leta 3 gld. 50 kr.). Novi naročniki zamorejo pristopiti vsak dan.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofii. Duhovnika Št. Vid je podeljena gosp. Jan. Hofsteterju, duh. pastir v Verhpolji. Prestavljena sta gg. Jern. Zupančič iz Hin v Dolje, in Jak. Tomelj z Doljega v Hine. V pokoj gresta gg.: Jož. Podobnik, fajm. v Kresnicah (ki so 24. rožn. razpisane) in Jož. Meglič, duhov. pom. na Polšnjeku.

V lavantinski škofii. Prestavljeni so gospodi kaplani: Ant. Žičker k sv. Martinu blizo Slov. Gradca; Juri Kozel na Vransko; And. Vodeb v Luče; Jan. Sparhakl v št. Pavel pri Prevalih; Melh. Goličnik (do sedaj časno v pokoju) k sv. Emi; Fr. Zabukošek v Stari Terg; Val. Krajnc k sv. Antonu na Goriskem. Umerl je: Franc Meglič, kaplan pri sv. Antonu. R. I. R. —

Dobrotni darovi.

Dohodki in stroški za Slomščekov spominek.

Skupnina prejšnjega računa 1550 gold. 56 kr. 2 cesarska zlata in 1 križast tolar. Mesca maja so darovali sledeči gospodje: Kovacic Jožef, kanonik v Trstu 10 gld., Vučela Izidar, župnik na Strmu 1 gold., Majbar J. župnik v Gozdanjah, Pečnik Janez župnik v Podgorjah, Skorbina Jožef župnik v Domačelah vsaki po 1 gold., Traiber Franc župnik pri sv. Jakopu 2 gold., Tomašič Matija dekan v Rozeku 1 gold., Smeričnik Boštjan župnik na Čihpolju 3 gold., Globočnik Franc župnik pri sv. Jurju pod Dobrom, Jeriš Luka kaplan tamo, Zeličar Franc kaplan v Raslovcah, Pavša in Osmec kaplana pri sv. Petru pri Mariboru

vsak po 5 gold., Samper Janez župnik 1 križast tolar, Kuhler Franc učitelj 1 dvajsetico, Kuhler Ana krčmarica 3 dvajsetice, vsi v Skočidolu, Marinčič Anton in Andrej 1/2 križastega tolarja in 1 dvajsetico, Vuherer Luka župnik pri sv. Miklažu na Dravi 3 dvajsetice, Čuš Janez kaplan v Lučah 1 križast tolar, Laška dekanija 71 gold. 75 kr., Pirc korvikar in stolni kooperator v Gorici nabral in poslal 22 gold. 50 kr. (on želi sledeči popravek prejšnjega računa: „Ne gospodična Hladnikova, ampak Franciška Hladnik kuharica v Gorici 2 gold., ne Maton Božidar, ampak č. gosp. Madon Blaž župnik v Šempasu je dal 1 gold. znovič, ker je bil že poprej enega po „Danici“ poslal, ko je bil Matej Pirc korvikar in stolni kaplan svojih 5 gold. v namenjeni namen daroval). Videmska dekanija 66 gold. 50 kr. Idrijska dekanija 22 gld. Skupnina vseh dohodkov mesca maja 227 gold. 75 kr. Stroški za poštnino 1 gold. 41 kr. tedaj še ostane čistih dohodkov 226 gold. 34 kr. 2 1/2 križasta tolarja in 8 dvajsetice. Skupnina vseh dohodkov 1776 gold. 90 kr. 2 cesarska zlata, 3 1/2 križastih tolarjev in 8 dvajsetice.

Opaska. Imena posameznih dariteljev Laške, Videmske, in Idrijske dekanije in zbirke gosp. Pirca se bodo drugokrat oznanila. Daritelji prejšnjega računa: V Ljubljanski dekaniji so darovali sledeči gospodje: Potočnik Janez 2 gld., Šranec Stane 5 gld., oba na Brezovici; Kajdiž Tomaž 1 gld., Vidmar Janez 1 gld., oba na Dobrovi; Prijatelj Stefan pri sv. Katarini 1 gld., Marešič Jožef na Šmarni gori 1 gld., Namre Anton, župnik v Šmartnu, Malnaršič Jož., kaplan tamo, vsaki 1 gld.; Mali Vatroslav v Polji, Zupin Jožef na Črnučah, Ravnikar v Rudniku, Drobnič And. pri sv. Petru v Ljubljani, Toman Janez, Tomec Davorin, Gostiša Janez, vsaki 1 gld.; Karun Franc v Ljubljani 2 gld., Peterlin Anton na Igu 1 gld. V Loški dekaniji so darovali: Pintar, župnik v Zalem Logu 2 gold., Skul Valentin, kaplan v Selcah 1 gold., Remic Primož v Loki, Rome Franc, ravnatelj, Jeriha M., Conf. Mon., Horvat Mihael, katehet, Vidmar Jožef, kaplan, Pavlič Andrej, lokalist pri sv. Lenartu, Možina Janez v Javorji, Globočnik v Poljanah, vsaki 1 gold.; Rožič Alojzi, Berčič J., oba v Poljanah vsaki 50 kr.; Zagoda Janez na Trati, Dolinar Franc v Leskovici, Ulčar Blaž v novi Oslici, Šlibar Mart. v stari Oslici, vsaki 1 gld.; Kramar Franc v stari Loki 2 gld. — V Leskovški dekaniji so darovali: Polak Edv. 5 gold., Vovk Janez 2 gold., Zupan Miha 2 gld., Zagorjan Martin 50 kr., Kutner Vatroslav 60 kr., vsi v Leskovcu. Albreht Leopold, Bogolin Miha, oba v Studencu vsaki 50 kr.; Tavčar Anton 2 gold., Zeleznik Janez 1 gold., Šarabon Valent. 50 kr., vsi na Raki; Gasperlin Kašpar na Bučki 1 gold., Grablovic Jožef pri sv. Jerneji 1 gold., Lesjak Janez v Kostanjevici 3 gold., Markič Matija, Vovk Janez pri sv. Križu, Rant Mart. v Cirklah, Bergant Lovro tudi tam, vsaki 1 gld.; Rebič Franc, Strukelj, oba v Čatežu, vsaki 50 kr.; Zajec Andrej v vel. Dolini 60 kr. — V Novomeški dekaniji so darovali: Arko Jernej 5 gld., Jelovšek Franc 1 gld., Svetličič Matevž 1 gold., Metere Andrej 2 gld., Kuhel Matija 1 gld. vsi v Novem mestu; Mejač Anton 2 gld., Krese Jožef 1 gld., oba v Šmihelu; Bačnik Jen. v Prečini, Martinec v Bavtovasi, Skrabec v Toplicah, Gruđen Jak., podžupnik v Poljanicah, vsaki 1 gold.; Orečnik Jožef v Mehovem 1 gold. 20 kr., Vrščaj Janez v Štopičah, Turk Stefan v Brusnicah, Skala Jakob pri sv. Marjeti, Henigman Peter, Jerin Jakob pri Beli cerkvi, Rome Jožef pri sv. Petru, Rešek Peter v Mirnipeči, vsaki 1 gld. (Dal. prih.)

V Mariboru 1. maja 1866.

Dr. Matija Prelog, denarničar.

Za sv. Očeta. 5 oseb z Moravskega prosi blagoslova za dušo in telo, in darujejo 4 gold. srebra. — Za sv. žegen 1 gold. srb., druga 40 kr.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. B. J. J.: Hvala za blagoslovenost; kar želite, o boljši priliki, če bo moč. — G. V. S.: Ravno o pravem času! Hvala. — G. U.: Kaj dobro vstregli! Več v pis.

Popravek. V poslednjem listu se je pomota vrnila. Št. 131 v 7. in 11. versti naj se bere Vransko (Franzen) namesti Kranjsko.

Naročite si naročite Slovenci vsi, kateri hočete in morete, imate in znate, „Zgodnjo Danico“, sej veljá za pol leta po pošti samo 1 gld. 60 kr. n. d., v tiskarnici pa 1 gld. 30 kr.